

Státní oblastní archiv v Plzni - I. oddělení

**ROH - závodní organizace Lachema, n. p., Brno, závod Julia Fučíka, Kaznějov
1948-1983**

Inventář

Číslo EL NAD: 11044
Číslo AP: 640

Klášter 2007, Bc. Petr Jirák

Plzeň 2009, PhDr. Wasková

Obsah

Úvod:

I. Vývoj původce archivního fondu	4
II. Vývoj a dějiny archivního fondu	6
III. Archivní charakteristika archivního fondu	7
IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu	8
V. Záznam o uspořádání archivního fondu a zpracování archivní pomůcky	9

Přílohy:

Příloha č. 1: Seznam použitých pramenů a literatury	10
Příloha č. 2: Seznam použitých zkratk a identifikačních značek	11

Inventární seznam	12
--------------------------	----

Tiráž	14
--------------	----

ÚVOD

I. Vývoj původce archivního fondu

Revoluční odborové hnutí, jak zněl nový název sjednocených odborů v poválečném Československu, bylo od roku 1945 významným fenoménem společenským i politickým. Proměna odborového hnutí se projevila i v chemické továrně v Kaznějově. Také tady byla již v květnu 1945 ustavena závodní rada, která byla reprezentantem všech zaměstnanců továrny, nikoli pouze odborářů. Ovšem již v prosinci roku 1947 byli všichni zaměstnanci kaznějovské chemičky členy ROH. V následujícím roce, podle Výroční zprávy závodní skupiny ROH Spolku pro chemickou a hutní výrobu, n. p., závodu v Kaznějově, byla závodní rada součástí závodní skupiny ROH, stejně jako výrobní výbor a závodní skupina Svazu české mládeže.

Činnost odborové skupiny byla v této době úctyhodná. Vedle národních směn, úderů na rekonstrukci vlastních provozů a strojních brigád pomáhajících v okolních obcích (vrcholem v tomto období bylo získání standarty "Bojovníků práce" v květnu 1948) se rozvíjela i činnost zájmová. Vedle fotokroužku to byly aktivity sportovní (závodní Sokol, oddíly odbíjené, kopané, lyžování, tenisu a stolního tenisu) a také kulturní: Recitační a divadelní soubor se umístil v roce 1948 na 3. a 4. místě v celostátním kole, úspěšně se rozvíjel závodní orchestr, závodní knihovna i občasník "Citron". Závodní skupina organizovala zájezdy do divadla, usilovala o technické vylepšení závodního rozhlasu, podařilo se jí získat klubovnu. Málo využívaná byla zatím závodní škola práce a velký zájem v tuto dobu nebyl ani o poukazy na odborářskou rekreaci.

Na konci roku 1952 byl založen v Chemických závodech Julia Fučíka v Kaznějově Závodní klub ROH, jeho činnost měla být zaplacená z prostředků, které původně patřily zrušeným podpůrným fondům. V rámci závodního klubu působil divadelní soubor Jiřího Wolkera, klub zlepšovatelů, klub šachistů, fotokroužek, závodní sokolská jednota a myslivecká jednota a dva závodní orchestry, jazzový a dechový. Přibližně za rok obsahoval závodní klub odbor výchovně vzdělávací (organizoval naučné přednášky), výrobně technický, lidové tvořivosti, pro společenský život, organizoval například Silvestrovskou zábavu v závodním klubu, a pro práci s dětmi provozoval loutkové divadlo a besídky s nadílkou Dědy Mráze pro 500 dětí.

V roce 1961 (podle zpráv pro výroční konferenci ZO ROH Spolana, závod J. Fučíka Kaznějov konanou 21. 10. 1961) měl závodní výbor ROH 15 členů, závodní organizace zahrnovala 4 dílenské výbory a 21 BSP soutěžilo o titul již třetím rokem. V ZO pracovaly komise bezpečnosti práce, pro zlepšovací návrhy, výrobně masové práce, mzdová, národního pojištění, bytová a sociální, zásobovací a stravovací, kulturní, pro práci s dětmi. Závodní klub měl kapacitu 400 míst, jeho součástí byly stále knihovna, kroužky fotografický, loutkoherecký, dramatický, rybářský (vybudoval v Kaznějově rybník), obě hudební tělesa. V klubu probíhaly společenské a kulturní akce pro zaměstnance i obyvatele Kaznějova a okolí, ne vždy s dostatečnou návštěvností, zejména zaměstnanců chemičky. V TJ Spolana Kaznějov s jistými potížemi přetrvával fotbalový, hokejový, volejbalový a turistický oddíl. Závod měl patronátní smlouvu se Státním statkem Bezručice, JZD Kaznějov a Břísko a školami v Kaznějově a Plasích.

O deset let později (zpráva z výroční konference ZO ROH Lachema Kaznějov z 18. 1. 1972) závodní výbor hodnotil svoji činnost od roku 1968. Podle hlavního referátu odboráři v Kaznějově nepodlehli pomýleným idejím, ač nevedeni vyššími složkami ROH setrvali ve správném směru a poté, co se rozešli se členy, kteří nepochopili scestnost předchozího období, mohli bez bázně vykročit k normalizaci, za vydatné pomoci nově ustaveného KVOS chemie, skla, papíru a tisku. Kromě podobných propagačních frází toho ve zprávě moc nebylo. Hlavním úkolem odborářů - členem ROH v tuto dobu nebyli všichni zaměstnanci - bylo zajištění hospodářských výsledků, následně pak voleb a výročních schůzí ROH (které se vyznačovaly velmi pečlivou sledovaností účasti a v souvislosti s tím byly hodnoceny jako velmi dobré). Organizace ROH měla v 70. letech 20. století na závodech již 5 dílenských výborů, účast na jejich schůzích ani jejich zastoupení v komisích nebyly valné, takže většina práce zbyla na jejich předsedy. Lépe či hůře pracovaly komise mzdová, národního pojištění, bezpečnosti práce, bytová, kulturní a politicko výchovná, komise žen a pro práci s dětmi, pro zlepšovací návrhy, pro pracovní iniciativu,

stravovací a nově i komise pro pracovní spory. Ze všech zápisů je zřejmé, že čelní funkcionáři agitovali a členská základna jim mnoho nenaslouchala.

O konkrétní činnosti ZO ROH v 80. letech není žádný doklad, jen Plán aktivity ZO ROH Lachema Kaznějov na rok 1984 burcující odboráře k větší aktivitě, úsporám apod. Opět jsou zmiňovány BSP (plán předpokládal, že v nich bude zapojeno 42 % pracujících) a patronát nad Státním statkem Úněšov.

Činnost ZO ROH v kaznějovské chemičce skončila pravděpodobně na konci roku 1989.

II. Vývoj a dějiny archivního fondu

Z malého množství dochovaných písemností ROH v kaznějovské chemičce není patrné, zda existoval pro tuto organizaci spisový plán, není to však pravděpodobné.

Archivní materiál tohoto archivního fondu byl vyčleněn ze dvou archivních fondů - "Jodasta, chemické závody, národní podnik, Kaznějov", EL NAD 10653, a "Lachema, n. p., Brno, závod Julia Fučíka, Kaznějov", EL NAD 10992. Dne 14. června 1995 byl z podnikového archivu firmy Aktiva, s.r.o., Kaznějov a z podnikového archivu firmy Sokolovská uhelná, a. s., Sokolov do Státního oblastního archivu v Plzni delimitován pod přírůstkovým číslem 17/95 archivní fond Jodasta, chemické závody, národní podnik, Kaznějov, EL NAD 10 653. Dne 9. srpna 2006 byl z podnikového archivu firmy OMGD, s. r. o., Praha 5, provozovna Kaznějov, do Státního oblastního archivu v Plzni pod přírůstkovým číslem 55/06 delimitován archivní fond Kaznějovské chemické závody, s. p., Kaznějov, EL NAD 10 992; v průběhu pořádání byl tento fond přejmenován na Lachema, národní podnik, Brno, závod Julia Fučíka, Kaznějov.

Dokumenty závodního výboru ROH a závodní organizace ROH byly ukládány do podnikové spisovny a následně i do podnikového archivu spolu s ostatními závodními písemnostmi, nikoli jako samostatný archivní fond. Ve Státním oblastním archivu v Plzni byly během pořádání a inventarizace výše uvedených archivních fondů z dokumentů kaznějovské chemické továrny vyčleněny a byl z nich vytvořen samostatný archivní fond, pro jehož pojmenování byl využit poslední název chemičky za období působení odborové organizace: ROH - závodní organizace Lachema, n. p., Brno, závod Julia Fučíka, Kaznějov.

Některé písemnosti závodního výboru ROH a dílenského výboru č. 2 ROH kaznějovské chemické továrny, jsou součástí jiného archivního fondu. Jedná se o knihy a spisy společných zápisů ze schůzí ZV KSČ a ZV ROH a o společné zápisy ze společných výborových schůzí ZO KSČ č. II a DV ROH č. II. Tyto doklady jsou v archivním fondu KSČ - závodní organizace Lachema, n. p., Brno, závod Julia Fučíka, Kaznějov (inventární jednotky č. 3, 19, 20, 21).

III. Archivní charakteristika archivního fondu

Písemnosti uložené v tomto archivním fondu jsou sice pouhé jednotliviny, mají ale relativně vysokou vypovídací hodnotu. Při jejich pořádání a inventarizaci byl metodicky využit článek Mgr. Michaela Pešťáka Pořádání materiálů KSČ, který je zveřejněn v Ročence Státního oblastního archivu v Plzni 2005.

Z důvodu nedochování spisového plánu byl fond uspořádán podle uměle vytvořeného schématu. Archivní materiál archivního fondu byl rozdělen do následujících skupin:

I. ZV ROH

II. ZO ROH

III. ZK ROH

Skupina označená I. zahrnuje zápisy dvou výročních konferencí závodního výboru ROH.

Další skupina dokladů obsahuje zápisy čtvrtletních konferencí závodní organizace ROH z let 1971-1972, výroční zprávu základní skupiny ROH k valné hromadě z roku 1948 a plán aktivity ZO ROH na r. 1984.

Poslední skupina obsahuje písemnosti závodního klubu ROH z let 1952-1954, konkrétně zápisy ze schůzí a doklady dramatického kroužku závodního klubu ROH.

Archivní materiál tohoto archivního fondu je velmi torzovitý. Vzhledem k malému rozsahu archivního fondu nebylo překročeno k vnitřní skartaci.

Archivní fond "ROH - závodní organizace Lachema, n. p., Brno, závod Julia Fučíka, Kaznějov" měří 0,12 bm. Soubor tvoří pouze 1 evidenční jednotka - 1 karton spisů. Archiválie vznikly v letech 1948-1983 a byly zařazeny do II. kategorie. Fyzický stav všech archiválií fondu je dobrý. Všechny písemnosti archivního fondu jsou napsány v českém jazyce.

IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu

Archivní materiál tohoto archivního fondu je rozsahem nepatrný a torzovitý. Obsahuje zápisy z výročních konferencí ZV ROH, zápisy čtvrtletních konferencí ZO ROH, plán aktivity ZO ROH, výroční zprávu ZS ROH a nepatrné množství písemností závodního klubu ROH. Význam archivního fondu je ilustrativní.

V. Záznam o uspořádání archivního fondu a vyhotovení inventáře

Písemnosti archivního fondu uspořádal a archivní pomůcku k fondu vyhotovil v roce 2007 ve Státním oblastním archivu v Plzni Bc. Petr Jirák. Na základě připomínek posuzovatelů původní koncept pomůcky upravila v roce 2009 PhDr. Eva Wasková.

V Klášteře 12. 11. 2007
V Plzni dne 9. 11. 2009

Bc. Petr Jirák
PhDr. Eva Wasková

Seznam použitých pramenů a literatury

Prameny

Státní oblastní archiv v Plzni, Jodasta, chemické závody, n. p., Kaznějov a předchůdci, 1885-1958

Státní oblastní archiv v Plzni, KSČ - závodní organizace Lachema, n. p., Brno, závod Julia Fučíka, Kaznějov, 1951-1971

Státní oblastní archiv v Plzni, Lachema, n. p., Brno, závod Julia Fučíka, Kaznějov, 1958-1992

Literatura

Laštovka, Vojtěch a kol: Sto dvacet pět let chemické továrny v Kaznějově. Plzeň 1958

Pešťák, Michael: Pořádání materiálů KSČ. Ročenka Státního oblastního archivu v Plzni 2005

Seznam použitých zkratk a identifikačních značek

AP	archivní pomůcka
a. s.	akciová společnost
bm	běžné metry
č.	číslo
čj.	číslo jednací
ČSM	Československý svaz mládeže
EL NAD	evidenční list národního archivního dědictví
ev. j.	evidenční jednotka
inv. č.	inventární číslo
KSČ	Komunistická strana Československa
N	karton
n. p.	národní podnik
ROH	Revoluční odborové hnutí
s. r. o.	společnost s ručením omezeným
ZK	závodní klub
ZO	závodní organizace
ZS	závodní skupina
ZV	závodní výbor

INVENTÁRNÍ SEZNAM

Inv. č.	Obsah a popis	Časový rozsah	Číslo ev. j.
I. ZV ROH			
1	Výroční konference 1961 a 1972 včetně podkladových materiálů	1961-1972	N 1
II. ZO ROH			
2	Výroční zpráva závodní skupiny ROH Spolku pro chemickou a hutní výrobu, n. p., závod v Kaznějově	1948	N 1
3	Čtvrtletní konference ZO ROH (prezenční listiny, zprávy o činnosti, včetně činnosti komisí, diskuze, usnesení)	1971-1972	N 1
4	Plán aktivity na rok 1984	1983	N 1
III. ZK ROH			
5	Zápis z schůzí ZK	1952-1954	N 1
6	Programy vystoupení dramatického kroužku ZK, text recitačního pásma s režijními poznámkami (bez data)	1952-1954	N 1

Tiráž

Název archivní pomůcky	ROH - závodní organizace Lachema, n. p., Brno, závod Julia Fučíka, Kaznějov
Značka archivního fondu	ROH ZO Lachema Kaznějov
Časový rozsah	1948-1983
Počet evidenčních jednotek	1 (1 karton spisů)
Počet inventárních jednotek	6
Rozsah v bm	0,12 (1 karton spisů - 0,12 bm)
Stav archiválií ke dni	9. 11. 2009
Zpracovatel archivního fondu	Bc. Petr Jirák
Zpracovatel pomůcky	Bc. Petr Jirák, PhDr. Eva Wasková
Počet stran pomůcky	14
Počet výtisků	6
Pomůcku schválil	Mgr. Petr Hubka, ředitel Státního oblastního archivu v Plzni dne 13. 11. 2009, čj.: SOAP/006- 3128 /2009